

TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK KIVONATAI

Karszt- és barlangmorfológia, genetika

Eszterhás I.: Lugos oldódással keletkezett barlangok

/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A Tihanyi-félsziget barlangjainak többsége hidrotermális oldódás útján kezeltkezett posztvulkánikus eredetű kova- és mésztartalmu gejziritben. E barlangüregek kialakulása, ellentétben a karsztokra jellemző savas oldódással, a gejziritke kova- és mészanyagának kiválásával, megállapítja, hogy az elsősorban a forró oldatok lassu kiömlési periódusában, 8 pH alatti kémhatás mellett történik. A gejziritke oldását szintén a feltörő forró oldat okozza, de a hőforrás gyors működési szakaszában, mikor pH-ja 9 fölé emelkedik és így lugossá válik.

Kardos L.: Cseppkő-kormeghatározás

/USE Pannónia Speleoalpin Csoport/

A dolgozat rövid áttekintést ad a cseppkő-kormeghatározás eddig alkalmazott módszereiről, részletesen ismerteti a mintavételi technológiát, a cseppkő-minta előkészítését és a szerző által alkalmazott vizsgálatot, mely a fa évgyűrűk és a cseppkő rétegződés ritmusának összehasonlításán alapul.

Kárpát J.: Kiegészítések a Cserszegtomaji-kutbarlang morfológiájához

/Acheron Barlangkutató Szakosztály/

A szerző a barlang részletes morfológiai felvétele kapcsán foglalkozik a falakat borító mikroformák eredetével, a sima és "csipkés" falfelületek elterjedésének kérdésével és a tölcser alakul termék kialakulásával.

Kárpát J.: Magyarázó a Mátyás-hegyi-barlang morfológiai és tektonikai térképéhez

/Acheron Barlangkutató Szakosztály/

A magyarázó bemutatja a rétegtani és tektonikai viszonyokat, a hévizes oldásformák elterjedését és típusait, osztályozza a barlangra jellemző szelvénytípusokat.

Dr.Szunyogh G.: A hévizes eredetű gömbfülkék kondenzvíz-korroziós kialakulásának elméleti-fizikai vizsgálata

/FTSK Barlangkutató Szakosztály/

A szerző nagyobb terjedelmű tanulmányának ezuttal csak kivonatát közli a fontosabb következtetések ismertetésével, de a képletek és az ábraanyag megadása nélkül.

Veress M.: Antropogén tevékenység a Lazsnyakuti-dűlő karsztos mélyedéseinél

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

A Lazsnyakuti-dűlő /Bakony-hegység/ karsztos mélyedései a mezőgazdasági tevékenység következtében feltöltődtek, így lehetőség nyílt az ujraképződés egyes mozzanatainak megfigyelésére.

Veress M.: Terepbejárás a Mester-Hajag ÉK-i részén

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

A szerző a Mester-Hajag /Bakony-hegység/ ÉK-i részén található karsztos mélyedéseket helyzeti és morfológiai jellemzők szerint csoportosítja.

Veress M.: A Mester-Hajag DNY-i részének térképezése

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

A tanulmány ismerteti és 1:500 méretarányú térképen mutatja be a Mester-Hajag DNY-i részének karsztmorfológiai viszonyait, taglalja a felszíni formakincs fejlődésének körülményeit.

Veress M.: Terepbejárások a Márvány-árok környékén

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

A Márvány-árok /Bakony-hegység/ környékén megvizsgált 138 karsztos mélyedés helyzeti és morfológiai jellemzőit táblázatosan értékeli a tanulmány, s kitér a terület felszínfejlődésének bemutatására is.

Veress M.: A Fehérkő-árok és Augusztin-tanya közötti terület térképezése

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

Rövid ismertető és 1:500 méretarányú térkép ad képet a Bakony-hegység e területének karsztmorfológiai viszonyairól.

Veress M.: Karsztos mélyedések mélységmérései

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

A rövid közlemény ismerteti a karsztos mélyedések mélységmérésének technikai nehézségeit.

Veress M.: Laza anyagok mozgásának vizsgálata

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

Töbrök oldalába telepített cöveksorok mozgásának vizsgálati eredményeit a szerző rövid tanulmány és táblázat formájában ismerteti.

Barlangi földtan

Bubics I.: Kőzettípusok az I.-15.sz. objektumból

/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A cikk ismerteti az I.-15.sz. objektumból vett triász, jura és kréta kőzteminták részletes makroszkópos leírását, a kőzetkémiai vizsgálatok eredményeit.

/I.-15.sz. objektum = Veterán-zsomboly /Bakony-hegység/szerk./

Futó J.: A Mester-Hajag ÉNY és DK részének földtani térképezése

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

A szerző részletesen tárgyalja a Mester-Hajag földtani-tektonikai viszonyait, ezt felhasználva következtet a terület jelenlegi morfológiájának kialakulási körülményeire. Mindezt 2 db 1:500 méretarányú földtani térképpel szemlélteti.

Futó J.: A Lazsnyakuti-dűlő víznyelős töbreinek üledékföldtani vizsgálata
/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

A terület 7 objektumában kutatóaknákkal feltárt üledéksorok földtani adatait részletes leírás, térkép és szelvények bemutatásával ismerteti a szerző.

Dr.Kordos L.: Adatok a Tési-fennsík fosszilis emlősfaunájához
/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A cikk az Alba Regia Barlangkutató Csoport által gyűjtött őslénytani minták meghatározását közli.

Nagy T.: A Tekenősi Fekete-barlang Kristály-tavi-ágának geológiai leírása
/NME TDK Karszthidrológiai Szakcsoport/

A szerző TDK dolgozat keretében mutatja be a barlang feltárásának történetét, környezetének geológiai felépítését, a Kristály-tavi-ág morfológiai és geológiai leírását, a vizsgálati eredményeket és a genetikai következtetéseket.

Németh T.: Üledékvizsgálatok
/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A tanulmány az Alba Regia-barlangból, a Csengő-zsombolyból és a Bongó-zsombolyból /Bakony-hegység/ vett 11 minta üledéktani - szemeloszlási, oldhatósági, koptatottsági, stb. - vizsgálatának eredményeit tartalmazza.

Szerencsi L.: A csőszpusztai kréta-szelvény vizsgálata
/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A cikk a Tési-fennsík Csőszpusztától ÉNY-ra, a földtani-vizföldtani viszonyok jobb megismeréséért végzett kőzetminta-gyűjtés anyagának makroszkópos leírását és feltételezhető korbesorolását tartalmazza.

Takácsné Bolner K.: Üledékvizsgálatok
/Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport/

A rövid tanulmány bemutatja a Pál-völgyi-barlang Gipszes-folyosójában mélyített kézi-furások, valamint a Hágcsós-teremben nyitott feltárás anyagának szemcseösszetétel és CaCO_3 -tartalom adatait.

Veres L. - Schneidler J.: A Király Lajos-barlang üledékföldtani vizsgálata
/NME TDK Karszthidrológiai Szakcsoport/

A TDK dolgozat ismerteti a barlang Nagytermében elvégzett furások eredményeit, a kutatóárokhoz származó minták DTA, szemeloszlási görbét, a nehézasvány frakciókat, a könnyűasvány frakció koptatottsági vizsgálatát, az agyagosabb minták egyes paramétereit táblázatos formában, valamint a fellelhető ősmaradványokat.

Veres L.: A Király Lajos-zsombolyban végzett földtani munkák ismertetése

/Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület/

A szerző ismerteti a barlang Nagytermében kutatóórákkal és talajmechanikai furásokkal feltárt kitöltés üledékföldtani vizsgálatának eredményeit.

Veress M.: A márkói kőbánya akkumulálódott töbrei

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

A márkói kőbánya /Bakony-hegység/ kitöltődött töbreinek üledékföldtani jellemzőit ismerteti a rövid tanulmány.

Karszthidrológia

Dr. Cser F.: A keveredési korrozio kérdéséhez

/Papp Ferenc Karszt- és Barlangkutató Csoport/

A dolgozat röviden áttekinti a témakör vizsgálati módszereit, majd részletesen ismerteti azt a levezetést és számítógépes programot, mely különböző hőmérsékletű és ionösszetételű vizek keveredési korróziójának mennyiségi számításához használható.

Veress M.: További adatok a Hárskuti-fennsík karsztos mélyedéseinek működéséhez

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

A szerző táblázatos formában adja meg a Hárskuti-fennsík /Bakony-hegység/ karsztos mélyedéseinek hidrológiai működéséről összegyűjtött adatokat.

Veress M.: Források vizsgálata

/Cholnoky Jenő Barlangkutató Csoport/

A rövid tanulmány a Bakony-hegység 11 forrásában mért Ca^{++} tartalom értékeit adja meg táblázatos formában.

Vidics Z-né.: Víz hőmérséklet-mérések Égerszög területén

/FTSK Barlangkutató Szakosztály/

A rövid közlemény az Égerszög környéki források és a Rét-patak /Aggteleki-karszt/ vízének esetenkénti hőmérsékletmérési adatait tartalmazza.

Zentai F.: Kazó-féle beszivárgásintenzitás vizsgálatok beindítása a Tési-fennsíkon

/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A tanulmány ismerteti a Velencei Növényvédő Állomáson kidolgozott módszer részletes technológiáját.

Zentai F.: Barlangi üledékek finomfrakciójának vizsgálata. Csepegővizek üledékének vizsgálata

/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

Rövid tanulmányában a szerző felhívja a figyelmet a vizsgálatok technikai nehézségeire, s megállapítja, hogy a szivárgó vizek nemcsak oldatban szállíthatnak karbonátot, hanem szilárd halmazállapotban is.

Barlangi klimatológia és fizika

Ferenczy B.: Hőmérsékletmérések az Anna-mésztufabarlangban

/Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület/

Az év folyamán a barlangban végzett hőmérséklet-szórványmérések és légáramlás-megfigyelések adatait táblázatosan, egy 24 órás, óránkénti leolvasásos hőmérséklet-mérés-sorozat eredményeit grafikusán közli a szerző.

Kárpát J.: Széndioxidmérések a Cserszeztomaji-kutbarlangban

/Acheron Barlangkutató Szakosztály/

A tanulmány közli a barlang 6 pontján végzett CO₂-mérések eredményeit, összefoglalja az 1982 óta folyó méréssorozat tapasztalatait.

Kárpátné Fehér K.: Klimamérések

/Acheron Barlangkutató Szakosztály/

A szakosztály tagjai 1984-ben 4 barlangban végeztek klimaméréseket. A dolgozatban megtalálhatók e mérések eredményei s a belőlük levonható következtetések ismertetése. A szerző foglalkozik a mérések hibalehetőségeinek okaival, ezek kiszűrésének lehetőségeivel is.

Kárpátné Fehér K.: Klimavizsgálatok a Szemlő-hegyi-barlangban és a Cserszeztomaji-kutbarlangban

/Acheron Barlangkutató Szakosztály/

Az Alkotó Ifjúság Pályázatra készített tanulmány röviden bemutatja a két vizsgált barlangot, az alkalmazott mérési módszereket és eszközöket. Ismerteti a Szemlő-hegyi-barlang légáramlási viszonyait, a hőmérséklet téli és nyári alakulását. Tárgyalja a Cserszeztomaji-kutbarlang CO₂-koncentrációjának, hőmérséklet és páratartalom értékeinek viszonyait. Kitér a pszichrométeres mérések széndioxidos légtérben fellépő hibalehetőségére is.

Dr. Lénárt L.: Tudományos kutatás, feldolgozás

/Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület/

A szerző röviden összefoglalja az Egyesület által a Bükk-hegységben folytatott kutatási munkák eredményeit. Táblázatosan, ill. grafikusán mutatja be egyes barlangok hőmérsékleti, radon-detektoros, csepegési és vízszintingadozási adatait.

Dr. Somogyi Gy.: A radonmérések eredményei az Alba Regia-barlangban az 1980-83. közötti periódusban

/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A szerző összefoglalja a barlangban négy éve folyó nyomdetektoros radonmérések tapasztalatait, ismerteti a változások térbeli és időbeli összefüggéseit és a mérés-technikai tapasztalatokat.

Szolga F.: Alfa aktivitás-, hőmérséklet- és széndioxid mérések az Alba Regia-barlangban
/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A rövid cikk bemutatja a barlangban 1984-ben végzett klimatológiai mérések eredményeit.

Barlangbiológia

Eszterhás I.: Az Alba Regia-barlang bioszpeleológiai kutatásának 1984. évi eredményei
/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A szerző ismerteti a barlangban folyó faunisztikai kutatások 1984. évi eredményeit, a Gubanc nevű új barlangszakaszban csapdázott 3855 egyed fajlistáját.

Eszterhás I.: Az Alba Regia-barlang állatvilága
/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A tanulmány összefoglalja a barlang faunisztikai kutatástörténetét, majd rendszertanilag csoportosítva mutatja be az eddig itt megismert 209 fajt. Ismerteti az ökológiai, cönológiai és ontogenetikai vizsgálatok eredményeit. Mellékletként a teljes faunalista is megtalálható.

Eszterhás I.: A barlangi élőlények gyűjtésének, feldolgozásának gyakorlata
/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A bioszpeleológiai kutatások alapja a barlangi élőlények gyűjtése és ezek szpeleoflorisztikai és faunisztikai feldolgozása. E tevékenység gyakorlatát igyekszik vázolni a dolgozat. Bemutatja a földalatti élővilág gyűjtésének technikáját és a gyűjtő eszközöket. Szól az organizmusok táptalajon inkubátorban való neveléséről. Felsorolja a legpraktikusabb megölési, konzerválási, preparálási módokat és támpontot ad a determináláshoz.

Kocsis A. - Zentai F.: Mikroszkópikus gombák vizsgálata a Tési-fennsík barlangjaiból
1984-ben

/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A Tési-fennsík 5 barlangjában több éve folyó vizsgálatsorozat 1984-ben kimutatott újfajokat ismertetik a szerzők.

Dr. Korsós Z. - Dr. Merkl O.: Izeltlábuak a Létrási-Vizes-Barlangban
/Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület/

A barlangban végzett gyűjtés anyagából a Természettudományi Múzeum Állattárának szakemberei 7 izeltlábu fajt határoztak meg.

Kováts N.: Denevérmegfigyelések

/Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület/

A szerző táblázatos formában mutatja be a Bükk-hegység 13 barlangjában végzett szórványos denevérmegfigyelések és a Létrási-Vizes-barlangban rendszeresen folytatott számlálások eredményeit.

Máté E.: Rovartani vizsgálatok a Cserszegtomaji-kutbarlangban
/Acheron Barlangkutató Szakosztály/

A rövid közlemény bemutatja az 1983. végén megindult faunisztikai kutatások eredményeit, ismerteti a csapdázások körülményeit, közli az eddig itt megismert fajok listáját.

Barlangi technika

Holl B.: Hegymászókötelek szakítógépes vizsgálata
/Acheron Barlangkutató Szakosztály/

A Magyarországon barlangban használt kötelek nagy részének nem ismerjük szilárdsági értékeit. Az elvégzett vizsgálatok elsősorban az erősen használt kötelek teherbírásának, rugalmasságának meghatározására irányultak. A tanulmány kitér a használat módjának és az elhasználódás mértékének összefüggésére is.

Katapán Á.: Olcsó zártrendszerű acetilén-fejlesztő fejlámpához
/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A szerző ismerteti a házilag is előállítható eszköz műszaki leírását, az építés technológiáját és a használati utasítást.

Mérai G.: Vízszintregisztrálás a Mátyás-hegyi-barlangban
/Acheron Barlangkutató Szakosztály/

A közlemény a barlangi állóvizek szintingadozásait regisztráló műszer elkészítésének és használatának rövid leírását tartalmazza.

Zentai F.: Műszaki fejlesztés - 1984.
/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A szerző ismerteti a csoport által előállított eszközök, műszerek, berendezések főbb adatait, bemutatja az alkalmazhatóság lehetőségeit.

Barlangtérképezés

Kárpát J.: Barlangtérképezési ismeretek
/Acheron Barlangkutató Szakosztály/

Az MKBT kutatásvezetői tanfolyamára készített jegyzet ismerteti a barlangábrázolás módszereit, a mérés-technikai tudnivalókat, a felmérési jegyzőkönyv és a helyszínrajzi vázlat készítésének követelményeit, a térképszámítási és szerkesztési munkák alapelveit.

Lukács E.: Barlangtérképezési számítógépes program
/FTSK Barlangkutató Szakosztály/

A rövid cikk bemutatja az Olivetti M 40 ST típusu számítógépen Basic nyelven készített térképszámítási programot.

Karszt- és barlangvédelem

Galán M.: A Létrási-Vizes-barlang lezárási munkái

/Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület/

A szerző közli a barlang lezásának műszaki leírását, bemutatja a kivitelezés során felmerült nehézségeket.

Egyéb

Gönczöl I-né.: A Tési-fennsík régészeti leletei

/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A tanulmány a területen 1984-ben gyűjtött leletek jelentősebb darabjainak leírását közli.

Németh T. - Zentai F.: Barlangkutatók hasznos időkihasználása Csőszpusztán

/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

A cikk három kisgyermekes házaspár és a barlangkutatók kapcsolatát taglalja. Hangsúlyozza a közösség szerepét a barlangászokodó, majd családot alapító tagok visszatérésével kapcsolatban.

Szolga F-né.: Az Alba Regia Barlangkutató Csoport szociometriai vizsgálata

/Alba Regia Barlangkutató Csoport/

Diplomakészítés céljából az 1983. évi nyári tábor idején 35 kérdéses szociometriai felmérés történt a csoportban, amelyben 21 fő vett részt. A jelenlévő személyek hűen reprezentálták a csoport mindenkori összetételét. A feldolgozás 1984-ben történt, ennek kivonata a cikk.